

ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2015
Γ΄ ΤΑΞΗΣ ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΚΑΙ Δ΄ ΤΑΞΗΣ ΕΣΠΕΡΙΝΟΥ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ ΚΑΙ ΕΠΑΛ (ΟΜΑΔΑ Β΄)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

A.

Ο συγγραφέας στο κείμενό του πραγματεύεται την αξία των αρχαίων μνημείων. Αρχικά θεωρεί πως αυτά αποτελούν ένα σημαντικό στοιχείο της πολιτισμικής κληρονομιάς. Στη συνέχεια αναλύει το σκεπτικό του εξηγώντας πως οι χώροι αυτοί συνδέονται με τη δημοκρατική θεώρηση των πραγμάτων από τους αρχαίους Έλληνες και αποτελούν πεδίο γένεσης και καλλιέργειας πολιτισμού. Επιπλέον επισημαίνει ότι η διαφύλαξή τους επιτρέπει στον σημερινό άνθρωπο να συνειδητοποιήσει τη σχέση παρελθόντος – παρόντος. Παράλληλα, αν και διερωτάται για τη δυνατότητα αξιοποίησής τους, αφού πολλοί από αυτούς έχουν λειτουργικά προβλήματα, τονίζει την ανάγκη χρησιμοποίησής τους, επειδή βοηθούν το κοινό να αντιληφθεί τον ρόλο τους αλλά και την ανάγκη διάσωσής τους. Τέλος υποστηρίζει πως ο ακριβής προσδιορισμός των χώρων αυτών καθώς και η συνεργασία των αρμόδιων φορέων θα συμβάλουν στη συνειδητοποίηση της αξίας τους.

B1.

- α. Σωστό
- β. Λάθος
- γ. Λάθος
- δ. Λάθος
- ε. Σωστό

**Χωρία από το κείμενο που επιβεβαιώνουν την επιλογή μας
(Δεν απαιτούνται στην απάντηση)**

- α. Σ «εκφράζουν στην αρχιτεκτονική με τον προφανέστερο τρόπο τη δημοκρατική αντίληψη για τη ζωή και την έντονη αίσθηση κοινότητας που χαρακτήρισε τον αρχαίο βίο».
- β. Λ «ιδιαίτερα το ψυχαγωγικό θέαμα, με την πραγματική έννοια της ψυχαγωγίας, της αγωγής της ανθρώπινης ψυχής»
- γ. Λ «επειδή προσφέρονται κατ' εξοχήν για χρησιμοποίησή τους με την ίδια λειτουργία για την οποία σχεδιάστηκαν»
- δ. Λ δεν αναφέρεται τίποτα για το ζήτημα αυτό στο κείμενο
- ε. Σ «Τα προβλήματα αυτά δεν πρέπει, βέβαια, με κανέναν τρόπο να οδηγούν σε αρνητική τοποθέτηση για τη σύγχρονη χρήση των κατάλληλων για τη δραστηριότητα αυτή μνημείων. Η επαφή του κοινού με τα μνημεία, και ιδιαίτερα στην περίπτωση αυτή η βίωση από το ευρύ κοινό σύγχρονων προβληματισμών και καλλιτεχνικών εκφράσεων μέσα από το ιστορικό περιβάλλον, είναι ο καλύτερος και αποτελεσματικότερος τρόπος προσέγγισης και οικείωσης της πολιτισμικής μας κληρονομιάς. Αλλά είναι, παράλληλα, και ο δραστικότερος τρόπος δημιουργίας στην ευρύτερη κοινωνία συνείδησης εκτίμησης και προστασίας των μνημείων μας».

B2. α) Οι τρόποι ανάπτυξης της έβδομης παραγράφου είναι:

➤ **Διαίρεση**

Διαιρούνται τα μνημεία σε κατηγορίες:

- Πολύ ή λιγότερο γνωστά.
- Εντοπισμένα αλλά μη ερευνημένα.
- Εκείνα των οποίων γνωρίζουμε ακόμη την ύπαρξη μόνο από αρχαίες μαρτυρίες.

Διαίρεση μπορεί να θεωρηθεί και η διάκριση σε κατηγορίες των δεδομένων των μνημείων

- την ιστορία τους,
- τα χαρακτηριστικά τους
- την κατάστασή τους
- τις δυνατότητες χρήσης ή απλής ανάδειξής τους

Σημείωση:

Η διαίρεση τεκμηριώνεται με τη χρήση των όρων όλων/ όλα στην παράγραφο

➤ Αίτια και αποτελέσματα

Παρουσιάζει το αποτέλεσμα της καταγραφής όλων αυτών των μνημείων (θα προσφέρει ...πλούτου)

Σημείωση:

Δε θα ήταν άστοχο αν ένας υποψήφιος αντί της διαίρεσης παρουσίαζε ως τρόπο ανάπτυξης τα παραδείγματα και στις δύο περιπτώσεις όπου εντοπίσαμε διαίρεση. Όπως επίσης, αν ήταν τεκμηριωμένη η απάντηση, θα μπορούσε να γίνει αποδεκτός ως τρόπος ανάπτυξης και η σύγκριση αντίθεση ανάμεσα στα πολύ ή λιγότερο γνωστά εντοπισμένα αλλά μη ερευνημένα μνημεία και σ' εκείνα των οποίων γνωρίζουμε ακόμα την ύπαρξη μόνο από αρχαίες μαρτυρίες.

B.2. β)

Αντικατάσταση διαρθρωτικών λέξεων – εκφράσεων με άλλες που να διατηρούν τη συνοχή του κειμένου.

Πρώτα απ' όλα:	Πρώτον, Ένας πρώτος λόγος, Καταρχάς, Κατά βάση, Βασικά
παράλληλα:	επιπλέον, επιπρόσθετα, ταυτόχρονα, συγχρόνως
εξάλλου:	άλλωστε, βεβαίως, ωστόσο

B3.

α) Συνώνυμα

εκτυλίσσεται:	διαδραματίζεται, αναπτύσσεται, εξελίσσεται, διαμορφώνεται, ξεδιπλώνεται
κατάλοιπα:	απομεινάρια, υπολείμματα
επιδίωξη:	στόχος, σκοπός, μέριμνα, φιλοδοξία
προσέγγισης:	επαφής, γνωριμίας, εξοικείωσης, πλησιάσματος
ολοκληρωμένη:	πλήρη, συνολική, σφαιρική

β) Αντώνυμα

αναπτυσσόταν:	περιοριζόταν, συρρικνωνόταν, υποβαθμιζόταν, χανόταν
δράση:	αδράνεια, παθητικοποίηση, αποχή, απραξία
ερευνημένων:	άγνωστων, ανεξερεύνητων
γνωρίζουμε:	αγνοούμε
ανάδειξης:	υποβάθμισης, υποτίμησης, απόκρυψης

B4.

α) Η χρήση της διπλής παύλας στο απόσπασμα εξυπηρετεί την ανάγκη του κειμενογράφου να δώσει διευκρινίσεις, επεξηγήσεις σε σχέση με το είδος, τις κατηγορίες των μνημείων στα οποία αναφέρεται, έτσι ώστε να καταστήσει απολύτως σαφείς τις απόψεις του. Επεξηγεί δηλαδή τη φράση: *όλων των μνημείων*.

β) Στο κείμενο κυριαρχεί το γ' πρόσωπο στα ρήματα, το οποίο αξιοποιείται και στον ενικό και στον πληθυντικό αριθμό. Η επιλογή του προσδίδει εγκυρότητα, αξιοπιστία και αντικειμενικότητα στις θέσεις του πομπού, ο οποίος με τον τρόπο αυτό δείχνει ότι δεν εκφράζει προσωπικές, υποκειμενικές απόψεις, αλλά θέσεις αναμφισβήτητες και γενικά αποδεκτές.

Γ1.

Πρόκειται για Ομιλία σε ημερίδα.

Άρα χρειάζεται προσφώνηση, αποφώνηση και ενδιάμεση αναφορά στο κοινό καθώς και στοιχεία προφορικότητας στη γλώσσα.

Ζητούμενα:

Α' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Λόγοι για τους οποίους το ευρύ κοινό πρέπει να πλησιάσει και να γνωρίσει τους χώρους και τα μνημεία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς

Β' ΖΗΤΟΥΜΕΝΟ: Δραστηριότητες με τις οποίες οι πολίτες και ειδικότερα οι νέοι θα εξοικειωθούν με αυτά

Προσφώνηση: π.χ. Κυρίες και Κύριοι ή Φίλες και Φίλοι

Πρόλογος: Θέμα: Προστασία και αξιοποίηση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς

Θέση: α) Υπάρχουν λόγοι για τους οποίους το ευρύ κοινό πρέπει να πλησιάσει και να γνωρίσει τους χώρους και τα μνημεία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς
β) Είναι απαραίτητο να υπάρξουν δραστηριότητες με τις οποίες οι πολίτες και ειδικότερα οι νέοι θα εξοικειωθούν με αυτά

Κύριο Μέρος:

Α' ζητούμενο: Λόγοι για τους οποίους το ευρύ κοινό πρέπει να πλησιάσει και να γνωρίσει τους χώρους και τα μνημεία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς

Διαφαίνεται επιτακτική η απαίτηση επαφής με την πολιτισμική κληρονομιά γιατί παρατηρούνται:

- √ ανάγκη του ανθρώπου γενικά να συνδεθεί με τις ρίζες των προγόνων του, να αντιληφθεί την πολιτισμική και ιστορική συνέχεια του λαού στον οποίο ανήκει.
- √ ανάγκη προστασίας της πολιτισμικής κληρονομιάς από την προσπάθεια πολιτισμικού επεκτατισμού των ισχυρών λαών σε βάρος των ασθενέστερων - κυρίως των οικονομικά ασθενέστερων - οι οποίοι

είναι επιρρεπείς στη μίμηση, στην υιοθέτηση ξενικών προτύπων και συνεπώς στην υποτίμηση της αξίας του πολιτισμικού τους παρελθόντος. Ο λαός μας δέχεται, όπως και πολλοί άλλοι, ισχυρή πολιτισμική επίθεση κυρίως μέσω των ΜΜΕ.

- √ ανάγκη προστασίας των επιτευγμάτων του παρελθόντος τόσο της προφορικής, της γραπτής όσο και της μνημειακής παράδοσης, επειδή αποδίδουν το πολιτισμικό μας στίγμα και επομένως την ταυτότητά μας
- √ ανάγκη διαμόρφωσης γνήσιας εθνικής συνείδησης και χαρτογράφησης της ιστορικής διαδρομής του λαού μας ώστε να αποτελούν σημείο αναφοράς για το παρόν και το μέλλον.

Από την επαφή με την πολιτισμική μας κληρονομιά αναμένονται οφέλη:

- √ συνδέει το ιστορικό παρόν με το ιστορικό παρελθόν, αποτελεί τρόπο κατανόησης και διασφάλισης της ιστορικής διαδρομής του λαού μας.
- √ διαφυλάσσει την παράδοση, αντιπροσωπεύει τη διάρκεια της πολιτισμικής παρουσίας μας μέσα στον χρόνο, επιτρέπει να αντιληφθούμε το μέγεθος της ιστορικότητάς μας.
- √ καλλιεργεί το αίσθημα της συλλογικότητας και της διαχρονικής συνεργασίας, προβάλλοντάς τα ως βασικά συστατικά στην προσπάθεια επίτευξης μελλοντικών στόχων.
- √ συντελεί στην πνευματική, ηθική και αισθητική καλλιέργεια των ανθρώπων, αφού αυτοί έρχονται σε επαφή με το σύνολο της προφορικής, γραπτής και μνημειακής παράδοσης και των αξιών που η καθεμία αντιπροσωπεύει, μια και τα μνημεία δεν είναι απλώς αρχιτεκτονικά και πολεοδομικά κατορθώματα αλλά φορείς ιδεών.

B' ζητούμενο: Δραστηριότητες εξοικείωσης των πολιτών και ειδικότερα των νέων με τους χώρους και τα μνημεία της πολιτισμικής μας κληρονομιάς

Γενικά για τους πολίτες

- √ αξιοποίηση χώρων πολιτισμού (αρχαιολογικών χώρων, μνημείων, μουσείων κ.λπ) με τη χρήση τους για συνέδρια, σεμινάρια, φιλανθρωπικές εκδηλώσεις, ώστε να αποτελούν σημεία αναφοράς και διατήρησης της ιστορικής μνήμης

- √ προγράμματα που θα ενισχύουν τη συμμετοχή των πολιτών στον τοπικό πολιτισμικό και κυρίως στον μνημειακό πλούτο, με διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων (συναυλιών, θεατρικών παραστάσεων, αθλητικών αγώνων κ. ά).
- √ δημιουργία ενός μοντέλου διαχείρισης που θα διαπνέεται από αίσθημα συλλογικής κοινωνικής ευθύνης απέναντι στην ιστορία και την παράδοση του τόπου μας. Εκδρομές σε μνημειακούς χώρους, επισκέψεις σε μουσεία, με παρουσίαση της ιστορίας και του περιεχομένου τους με τη βοήθεια ειδικών επιστημόνων.
- √ ανάπτυξη του «πολιτιστικού τουρισμού» στο πλαίσιο του εναλλακτικού τουρισμού.
- √ προβολή μέσω των ΜΜΕ σχετικών διαφημιστικών μηνυμάτων και παρουσίαση επιμορφωτικών εκπομπών με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών.

Ειδικά για τους νέους

- √ σχεδιασμός και υλοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για την ενίσχυση του ενδιαφέροντος των μαθητών για τα πολιτισμικά αγαθά του τόπου τους
- √ εκπαιδευτικές και πολιτιστικές ανταλλαγές, συνεργασία των πόλεων μέσα από προγράμματα κατάλληλα σχεδιασμένα για την προβολή των πολιτιστικών αγαθών
- √ χρήση των νέων τεχνολογιών για τη διάσωση της πολιτισμικής μας κληρονομιάς – προσαρμογή στην ψηφιακή εποχή και στις επιταγές της τεχνολογίας, αξιοποίησή τους στην εκπαίδευση
- √ παραχώρηση των μνημειακών χώρων σε ομάδες νέων με σκοπό την υλοποίηση καλλιτεχνικών, επιστημονικών δράσεων καθώς και διοργάνωση αγώνων επιχειρηματολογίας με σκοπό την ανάπτυξη της ρητορικής δεινότητας
- √ ανάληψη πρωτοβουλιών σε συνεργασία με την εκπαιδευτική κοινότητα για υλοποίηση παραστάσεων με έργα της αρχαίας ελληνικής γραμματείας στο πλαίσιο του μαθήματος των αρχαίων ελληνικών στα αντίστοιχα θέατρα των πόλεων

Επίλογος: Συνοψίζοντας θα ήθελα να τονίσω πως η σύγχρονη ιστορική συγκυρία ενισχύει την ανάγκη επαφής με την πολιτισμική μας

κληρονομιά. Η συνειδητοποίηση του μεγαλείου της και η επαφή μας με τον πολιτισμό θα μας εμπνεύσει για να αντιμετωπίσουμε τις δυσκολίες του παρόντος με επιτυχία.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ πολύ για τον χρόνο που μου διαθέσατε και την προσοχή με την οποία με ακούσατε.

Φιλολογικός κλάδος

Έφη Ριζά- Σκύφα

Ελισσάβεν Χατζήσαρη

Αγγελική Παπαϊωάννου

Δήμητρα Ταφίλη

Αρετή Μπάρολου

Ειρήνη Νίκαρη

Παναγιώτα Κωστάκου

